

סוף זמן קר"ש

עש"ק ויקה"פ

8:32

עש"ק ויקרא 8:25

מאן דלא קרי קר"ש בעונתה
בנדוי הוא כל ההוא יומא
(וזה"ק בלק קפ"ו)

י"ל ע"י: התאחדות אברכים דקה"ל ימב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק של"מ א

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה

פרשת ויקה"פ

מס' יומא נח: עד ס:

פרשת ויקרא

מס' יומא סא: עד סב:

בריש מסי יומא עני הוואם כמה משה
היה צריך להכיר שלא יבא ליד משה, אף
ביתו מוסק המוקדש בחור, וטמא
מכה משה צריכים בשעה שישארו
מחזיקים המסא, וזה א"א רק בזה הענין
מדידי רשע שליטא בזה מס' משה

כ"ו אדר תש"ע

ויקה"פ-החודש

שנה י"ב גליון כ"ב (תק"א)

אות שבתורה נגד נפש מישראל

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם. הנה אמרו דורשי רשומות ישראל נטריקון יש ששים ריבוא אותיות לתורה, כי כל אות שבתורה הוא נגד נפש אחת מישראל. וזה שאמר הכתוב, ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, שכל ששים רבוא מישראל היו שם, ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ד', כלומר שקהלת כל ישראל בידו יש בהם כל אותיות התורה, וממילא בני ישראל הם כל הדברים אשר צוה ד' לעשות.

בצינא דטורא

יסוד כל התורה

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם וגו' וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון וגו'. קשה למה הקדים אלה הדברים אשר צוה ד', וכי רק אלה הדברים צוה, והלא תרי"ג מצות יש בתורה. ונראה דהנה שבת הוא יסוד לקיום כל התורה כולה, וכדאיתא בפסיקתא שכל המשמר שבת כאלו קיים כל התורה כולה, ולכן מומר לחלל שבתות הרי הוא מומר לכל התורה כולה, וכפי שמסביר רש"י בחולין שהוא כמומר לעבורה וזה כיון שכופר במעשה בראשית. ומכיון שכל המודה ע"ז כופר בכל התורה כולה, על כן שפיר יאות לומר אלה הדברים אשר צוה ד' על שמירת שבת הכתובה לאחרי זה, כי השבת כוללת את כל התורה כולה והוא היסוד לכל התורה ובהקדמה לה. לכן ע"י ביום השביעי יהיה לכם קדש, יכולין לקיים אלה הדברים, כל התורה כולה.

החזה מלכין

רק ביחוד

אלה הדברים אשר צוה ה' וגו' כל העושה בו מלאכה יומת. יש לדקדק למה שינה מלשון רבים ללשון יחיד, דקודם אמר ביום השביעי יהיה לכם קודש, ולשון רבים, ואחר זה אמר כל העושה בו מלאכה, לשון יחיד, ושוב אמר לא תעברו אש לשון רבים.

ונראה דהנה איתא במתניתין דשבת, אבות מלאכות ארבעים חסר אחת. והקשו הראשונים מדוע לא אמר ל"ט מלאכות, אלא מ' חסר אחת. ונראה דהנה ה"רן מביא שמקשה בירושלמי למה לא חשיב התנא מושט מושט קרש, ומתוך דלא קחשיב אלא מלאכה הנעשה ע"י אחד, אבל במושט צריך שני בני אדם. וזה שאמרו ארבעים חסר אחת, כי באמת הם ארבעים מלאכות דיש גם מושט, רק חסר אחת מושט שלא נעשית ע"י אחד כלאר המלאכות. והנה חז"ל למדו ל"ט מלאכות מהפסוק אלה הדברים, אלא בגימ' ל"ט, ודבר דברים הדברים מרבה עד ג', הרי ל"ט. ולכן אמר שכתוב אלה הדברים שיש ל"ט מלאכות, הלא קשה מדוע לא נחשב גם מושט והיו ארבעים, לזה אמר כל העושה בו מלאכה, לשון יחיד, שחשבינן רק המלאכות דאפשר ביחיד ולא מושט הצריך שנים.

אמר נעם

חמש ברמז

אלה פקודי המשכן משכן העדת. איתא ברבינו בחי, המשכן"ן עם החמש אותיות שלו עולה בגימטריא ת"כ, כמנין השנים שעמד הבית שני. משכן"ן בגימ' ת"י כמנין שעמד בית ראשון. העדית בגימ' תע"ט כמנין השנים שעמד המשכן עד בנין בית הראשון, עכ"ל. וקשה למה חסר ממנין בית השני חמש עד שצריכין לצרף האותיות. ונראה דמרמז בוה לחמישה

חתם סופר

חשבון צדק

אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה. יש להבין למה נקרא משכן העדות, ועיין רש"י. ונראה דהנה המשכן נקרא על שם משה, כמו שכתוב ויקם משה את המשכן. והנה איתא במדרש שכל אחד מהשבעים ביקש שהבית המקדש יבנה בחלקו, אמר להם הקב"ה גנבים אתם שגנבתם את יוסף, ואין להבימ"ק יכול להקרא על שם הגנב, על כן נבנה בחלקו של בנימין שלא היה בהמכירה. ולפי זה יש ראייה שמשה לא לקח כלום מהממון של המשכן לצורך עצמו, שהרי אז לא היה המשכן נקרא על שמו, אלא שמע מינה שהחשבון שפקד ומנה משה בכסף נדבת המשכן היה חשבון צדק ומכון. וזה שאמר הכתוב, אלא פקודי המשכן משכן העדות, שהמשכן הקדוש על שם משה עדות מוכחת היא, על אשר פקד על פי משה, על אשר נמנה ונתחשב על פי משה שהחשבון צדק ואמת הוא, ולא כחשדו של קונטרסוק השר במשה רבינו.

תפארת יחזקאל

לא נזכרו כאן

את ארון העדות ואת בדיו ואת הכפורת. את השלחן את כל כליו וגו' ואת מזבח הזהב ואת שמן המשחה. קשה למה בארון נאמר את בדיו וכן להלן במזבח הנחשת, משא"כ בשלחן ובמזבח הזהב. ונראה דהנה בארון ובמזבח הזהב הברדים בהטבעות בשעת העשיה, כדכתיב בפרשת ויקהל ויבא את הברדים בטבעות על צלעות הארון, וכן ויבא את הברדים בטבעות על צלעות המזבח. הרי שהברדים היו חלק מן הארון ומן המזבח. אבל בשלחן ובמזבח הזהב נאמר רק שעשו את הברדים אבל לא נאמר שהכניסו את הברדים בהטבעות, כי זאת עשו רק כשעמדו לסוטר כדי לשאתם בוה, ולכן אינם חלק אחד עם הכלים אלא לצורך השאתם המה, ולזה לא נזכר כאן עם הכלים.

חבלת מרדכי

בית מדרש לתלמוד תורה

איתא במדרש, אמר משה לפני הקב"ה, רבון העולם עשיו את מלאכת המשכן והותרנו, מה נעשה בנותר, אמר לו לך ועשה בהם משכן לעדות. ופירש ביפה תואר, בית מדרש לתלמוד תורה. והקשה בבנין איראל האין הותר להוריד נדבת המשכן מקדושה חמורה לקדושה קלה. ונ"ל בפשטות על פי מה שנפסק בשולחן ערוך דאין משנין מקדושה חמורה לקדושה קלה, אבל אם כשגבו המעות התנו לעשות חפצם ממותר הדמים, מותר להוריד המותר. והנה מביאר במדרש ילקוט ויקהל משה, אמר הקב"ה למשה עשה לך קהילות גדולות ודרוש לפניהם ברכים הלכות שבת, כדי שילמדו דורות הבאים להקדיל קהילות בכל שבת ושבת, ולכנס בבתי מדרשות ללמוד ולהורות לישראל דברי תורה איסור היתר. הרי לך כי עוד טרם נצטוו ישראל על נדבת המשכן כבר צוה הקב"ה למשה לבנות בתי מדרשות ללימוד התורה, ואם כן בשעה שהביאו ישראל נדבותיהם למשכן כבר ידעו שיעטרכו לבנות בית מדרש לתלמוד תורה, ובוודאי התנו וכוונת נדבותיהם לבנות בית המדרש ממותר הנדבות.

בך משה

מעין השבוע

בענין מה צוה הקב"ה לעשות קודם משכן או כלים

בפסוק בפרשת פקודי ל"ח, (כ"ב) ובצלאל בן אוּרִי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה ה' את משה. וברש"י אשר צוה אותו משה אין כתוב כאן, אלא כל אשר צוה ה' את משה, אפי' דברים שלא אמר לו רבו, הסכימה דעתו למה שנאמר למשה בסני', כי משה צוה לבצלאל לעשות תחלה כלים ואח"כ משכן, אמר לו בצלאל, מנהג העולם לעשות תחלה בית ואח"כ ששים כלים בתוכו, ואכן כן שמועתי מפי הקב"ה, אמר לו משה בצל קל היות, כי בוודאי כך צוה לי הקב"ה, וכן עשה, המשכן תחלה ואח"כ עשה כלים. וכתב מהר"א אשכנזי וזהו אין לשון רש"י ז"ל מדוקדק שנתלה כתב אמר לו כן שמועתי מפי הקב"ה (דהיינו ששמע מהקב"ה לעשות קודם כלים ואח"כ המשכן), תזכר וכתב ואמר לו משה בצל קל היות (משמע ששמע מהקב"ה לעשות קודם כלים ואח"כ המשכן) וכו'. ויש לשאול האין הוא ואמר שכן שמע מפי הקב"ה, ואח"כ יאמר כי בוודאי כך צוה לי, היפך ממה שאמר לו השי"ת כי בציווי השי"ת בפרשת תרומה נכתב קודם עשיית הכלי ואח"כ כלים, גם לא יתכן שחשב ששמע כן מפי הקב"ה (קודם הכלים) ואח"כ המשכן, ונזכר שאמר לו להיפך (קודם המשכן ואח"כ כלים), שזה יהיה חסרון בחק אדון הנביאים.

אבל לדעתי נראה שאמר כי אמר לי הקב"ה, עשה כלים ואח"כ משכן, וגם משה אמר לבצלאל עשה כלים ואח"כ משכן כמו שאמר לו הקב"ה, אבל הקב"ה אמר לו (לעיל ל"א, ב' ד') ראה קראתי בשם בצלאל וגו', ולפי שתחלת המחשבה הוא סוף המעשה (דהיינו מה שחושב בראשון עושה באחרון), אי"כ כאשר האדם ירצה לעשות בית וכלים, ועריך לחשוב על הכלים ומדתם בגובה האורך ורוחב, כדי שיעשו הבית נאות לקבל אותם הכלים (שלא יהיו הכלים גדולים מהבית), לכן צוה לו ה' על הכלים ואח"כ על המשכן, ומשה ג"כ הבין הדברים ואמר אותו לבצלאל כמו שאמר לו הקב"ה שיעשה כלים תחלה, וגם משה כן היתה כוונתו שיתחשב תחלה על הכלים קודם שיעשה המשכן, אבל בצלאל חשב שמשה אמר לו שיעשה הכלים קודם, ולכן אמר מנהג העולם לעשות תחלה בית ואח"כ כלים בתוכו, ועל זה השיב לו משה כן שמועתי מפי הקב"ה, כלומר כמו ששמעתי הדברות מפי של הקב"ה כך אמרתי לך, בחשבי שתבינם, שהבנתים אני, ולכן כאשר ראה משה שאמר לו כן שמועתי מפי של הקב"ה, ושתק, ואמר ליה שנית בצל קל היות, כי בוודאי כך צוה לי, ד"ל הציווי על המעשה בפועל היה במשכן תחלה ואח"כ כלים, אבל הדברים ששמעתי היו כלים ואח"כ משכן, מפני שסוף המעשה (הכלים) שהם סוף של המעשים) הוא תחלת המחשבה.

וכתב ע"ז בלבוש האורה יען ראיתי מפרשי דברי רש"י משבישין דברי רש"י בדבריהם אשר לא עלו על לבו וכו', ומייפס בדבריהם בטעמים חלושים ושובשים הרבה ועיוין בדבריהם. אבל אני קורא עליהם לא ידעו ולא יבינו בחשכה הלכו, כי לא ראו אפי' דברי רש"י בתחלת המאמר הזה, שכתב אפי' דברים שלא אמר לו רבו הסכימה דעתו למה שנאמר למשה בסני', הרי בפי כתב רש"י ז"ל שכן נאמר למשה בסני' שיעשו המשכן תחלה, ואח"כ הכלים שיעשה. ועוד אם הם כדבריהם שכן אמר השי"ת למשה תחלה תחלה ואח"כ המשכן, היכי יעלו על דעתם ח"ו לשנות דברי השי"ת, אם לא בשאלת מפי השי"ת וכו', דשמן כן היה גזירת המלך לעשות הכלים תחלה ולא שת

יתברך לסברת בצלאל אי משה, כי חק מלפניו כן היה. ועוד אפי' המקרא הפשוט לא ראו האנשים האלה, שהרי מקרא מלא הוא בפרשת ויקהל ל"ח, ד' צ"ב) לו הדבר אשר צוה ה' לאמר קחו מאתכם וגו', עד וכל חכם לב בכם יבואו ויעשו את כל אשר צוה ה' את המשכן את אהלו וגו', ואח"כ את הארון ואת בדיו וגו', וזו הפרשה נאמרה לישראל מיד ממחרת יוה"כ בדרת משה מן ההר כמו שפי' רש"י שם (ל"ח, א' ד"ה ויקהל) והרי בפי הקדוש משה המשכן לכלים כמו שנאמר לו בסני', ואין יאמרו אלי האנשים כאן ששם אמר לבצלאל כן שמועתי כמו שאמרתי הכלים תחלה ואח"כ המשכן. ועיקר מה שהכניס לדוחס ולטעות הללו, לא באו ליה אלא מתוך קושיא שהיה קשה להם לפי טעוהם היקר יעלה על הדעת שטעה משה ויאמר לישראל היפך ממה ששמע מפי השי"ת, כי היה זה חסרון בחק אדון הנביאים חלילה, על כן יאמרו מה שיאמרו מה השיבושין לתקן את זה, אבל נפלו בעות גדול יותר מזה כאשר הראתיך.

(המשך בעמוד הבא)

לע"נ הרה"ח ר' יצחק אייזיק ב"ר פינחס הלוי ע"ה נפ' ד' ניסן - וזוגתו מרת רייצל ב"ר עזריאל ע"ה נפ' א' ניסן

הספר הקדוש תפארת שלמה

פעם אחת בא גדול אחד, אצל הרה"צ אדמו"ר רבי מנחם מענדל זצ"ל מווארקא, ומצאו יושב ומעיין ולומד בספר תפארת שלמה, ושאלו הגדול הבא, האם גם כבוד קדושתו מעיין בספר הזה שזה נדפס מחדש? אזי התרגש הרה"צ מווארקא הנ"ל בחרדת קודש, ובקל זיע סגי השיב להגדול השואל: האח, האח, מה אתם אומרים מן ספר הקדוש והנורא הזה, הלא תדעו נאמנה כי לעת עתה ראיתי שלשה דברים, דברי חידוש, ותורה חדשה בספר הזה, אשר שבאם היהיה הזה לא היה מגלה לנו את הפשט שלהם, לא היינו יודעים זאת עד ביאת המשיח, עכ"ד. (ווען דער יוד וואלט דאס נישט אונז מגלה גיוועזן וואלטין מיר דאס נישט געוויסט ביז משיח וועט קומען). (אקדמות מילין לא).

סיפורי מעשיות מהבעש"ט הק' זי"ע

ועובדא ידענא אצל אא"י התפארת שלמה זצ"ל, שפעם אחת הניח עצמו מעט לפוש, וציווה למשמשו שיתן לו ספר "שבחי הבעל שם טוב", המשמש התפלא מאד ולא עצר כח עד ששאלו, ילמדנו רבינו, האם כבוד קדושתו גם כן מאמין בכל הסיפורים המוגזמים אלה שהם אמת, והשיב לו אא"י: שוטה שבעולם, אף שיכול להיות שהמעשיות אלו לא היו בפועל ממש, אבל הלא בכוחו של הבעש"ט היה לפעול כל הנפלאות והנוראות האלה, עכ"ד. (אקדמות מילין עא).

מתנהג בחסידות

בימי חברותו למד אצל הגאון בעל שו"ת בית אברהם, והגאון הנ"ל שיבא אותו מאוד, כי יש לו שכל חריף ומפולפל ומחוכם מאוד, ויתעבד לעילוי גדול ולאינאל רברבא, והתמרמר עליו שוב בזה, כי ראהו עוסק יותר בחסידות, ואמר כי יש הפסד גדול למוח כזה שעוסק תמיד בחסידות ואינו עוסק בפלפול. אבל פוק חזי מ"ש הר"ק בספרו תפארת שלמה (ח"ב דף יט, ובפרשת ראה, ותולדות), משל יקר ונפלא על זה, למה הדבר דומה למלך שיושב נתפס בבית האסורים אסור בזיקים, ובא בן המלך לפניו, ויעשה לפניו תענוג, ויגן בכנור נעים ונבל, וגם יספר לו מה שחידש היום לתרץ רמב"ם קשה בדבר חריף ובפלפול יקר, הלא כל התענוגים האלה לא יערבו לפני המלך, ואמר יאמר לבנו: למה לי ניגונים ופלפולים שלך, הלא טוב יותר שתראה להשתדל להוציאני ולחלצני מן המאסר מבית כלא חושך ואפילה, ואז נתעלס באהבים בפלפולי דאורייתא ולגן בכינור, יעיי"ש. (נפלאות התפארת שלמה ג).

שופר של משיח

בעת למדו אצל רבו הנ"ל, אירע דבר פלא בהיותו כבן י"ד שנים. הנה ארוחתו ולינתו היה אצל קרובו החסיד המפורסם רבי ליבוש ר' טעבילעס ז"ל, פעם אחת בלילה למד אא"י בבית המדרש העליון שם, אשר החלונות של הבית מדרש הולכים אל הבית החיים, והנה אא"י בעת למדו שם בלילה, יצאו כל האנשים והוא נשאר לבדו יושב ולומד, ונתלהב בחשק התורה ולמד בקול התלהבות גדולה, פתאום בעת למדו נפל עליו פחד בלילות, ורצה להפיג פחדו וחשב במה יפיג פחדו והתחיל לשורר ולזמר קצת בקולו הערב והמצלצל, אבל לא הועיל כלל, כי הפחד היה הולך וגדול עד מאד, ונפל בדעתו בטל ילדותו ולקח את השופר שהיה מונח שם בעמוד, והתחיל לתקוע תשר"ת

הילולא דצדיקא

הגה"ק בע"ל תפארת שלמה זצ"ל

נפטר כ"ט אדר

תרי"ת וכדומה, אבל מה איום ונורא הדבר כי בעת הביטו אל החלונות ההולכים לבית החיים, ראה בהקיץ ממש, איך שבאו נפטרים במלבושים תכריכים לבנים אל החלונות ממש, והתחילו לצעוק בלשון תימא ושאלה: מה זאת, מה זאת, האם באמת הוא זה לנכון שופר של משיח, באמת באמת שופר של משיח!! (טאקע טאקע, צו איז דאס שוין טאקע שופר של משיח, טאקע טאקע!!).

אא"י כשראה זאת נתבהל בחיל ורעדה יאחזון ואימה גדולה נפלה עליו, ובאימתו זרק את השופר בחפזו גדול מידו, ויברח בחתבא באחת הזוויות, אבל לא עצר כח ויברח לחוץ, וברח לנפשו בבחלה אל בית קרובו ר' ליבוש ר' טעבילעס הנ"ל, ודפק על הפתח בדפיקה רבה וצעקה גדולה ומרה: פתחו לי, פתחו לי מהרה! ר' ליבוש פתח לו, ונכנס וישב על כסא, ברוב פחד, אזיל סימקא ואתא חיורא, וישב מרעיד, וצעק ר' ליבוש: מה זאת לך אמור נא מהר, ספר נא לי מה אירע לך, ולא רצה לגלות, אבל ר' ליבוש דחק ולחץ עליו עד שהציק אותו איזו ימים, והיה מוכרח לגלות ולספר מסיח לפי תומו וטל ילדותו, כי בעת תקעו בשופר בבית מדרש בלילה, באו נפטרים ועשו לו פחד, ושאלו אם הוא באמת שופר של משיח, ונפחד וגרעש לכן ברח, והוא פלא ומפורסם אצילנו, בכל גלילותינו. (נפלאות התפא"ש טו).

משפיע השפעות טובות לכלל ישראל

דרכו בקודש היה, כי כמה פעמים בעת שבאו אליו אנשים עם פתקאות לבקש עזר מקודש, היה מקלל אותם בקללות וגידופים וחירופים, עד כי כל השומע תצילנה אזניו, אולם הצלחה גדולה היה לאיש הזה שקילל אותו, כי הצליח במסחרו ונעשה עשיר, כמה פעמים על פי דרך הטבע, וכמה פעמים שלא כדרך הטבע. פעם אחת בא לפניו ת"ח חסיד נגיד וגביר, לשאלו לו עצה גדולה בעסק מסחר גדול, ונתן לו עצה על פי

הנגלות ודרך הסוחרות, והצליח מאוד וגמר העסק, ולא היה לו פנאי לבשר וליסע בעצמו לראדאמסק, לכן שלח שליח מיוחד ת"ח גדול, להודיע כי נעשתה עצתו והצליח כאשר ישאל איש בדבר אלקים, ויהי כמבשר השליח זאת לאא"י, שמוח לבו ויגל כבודו מאוד, אף גם הוא השליח הנ"ל בראותו כי בדיחא דעתיה, התעורר עז בנפשו ואמר: אל יחר אף אדוני ואדברה,

מדוע כבוד קדושתו הוא מקלל קללות, הלא חזינו כי נתן הפעם עצה טובה על פי הנגלות, אם כן למה לן קללות אם יש עצה בברכות וישועות. השיב לו אא"י: תדע שגם אדמו"ר הרבי ר' מאירל זצ"ל בעל אור לשמים מאפסא, היה לו ג"כ דרך הזה, ואמר בזה"ל: האומנם כי נפשי יודעת מאוד שבעולם העליון אפשר יכו אותי במכות שקללתי נפשות ישראל (מען וועט מיד אפשר שמייסען, ווייל איך האב געשאלטען אידישע נפשות), אבל דבר זה מוכרח ואין עצה אחרת, ואונס רחמנא פטריה. וזה הפשט בפסוק

(פרשת קרח) לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרעותי את אחד מהם, כי אי אפשר להתקרב אל הצדיק, רק ע"י אחד משניהם, או שהצדיק יקח ממנו פדיון, או שעכ"פ יקלל הצדיק את האיש, וז"ש משה רבינו כי תרתי ליתנייהו גבייהו, לא חמור אחד נשאתי, לא לקחתי מהם שום פדיון, וגם לא הרעותי, היינו שלא קללתי אותם בדיבור רע ג"כ, לכן אי אפשר לי לעשות טובה. וסיים אא"י בזה"ל: ואני אומר, כי אין שום פחד בזה הדרך, כי הוא דרך של אברהם אבינו, ומפורש בכתוב (פרשת לך) ואברהם מברכך ומקללך אר, דקשה למה לא כתיב ומקללך אקלל אלא אאר, לשון אור הוא אור המאיר, דחקב"ה אמר לאברהם שאפילו אותן שהוא יקלל ג"כ יאיר נרם ויאיר מזלם מאפילה לאורה, כן דעת. והאיש השליח הנ"ל, עמד מרעים ומשתומם, ויצא מן הקודש וסיפר לכל העומדים שם, דברים הנוראים האלה.

וחפשי ומצאתי לאא"י בספרו הקדוש מקום שנוכל להבין ענינו, הלא הוא בתפארת שלמה (פרשת תבא) שכתב שם דבר נפלא להבין בקיצור נמרץ, על מה שקורין את התוכחה בפרשת תבא, ותמיד מזדמן שהוא קודם סליחות, וככתב כי אולי צריכין ישראל ח"ו לקבל תוכחה, והלא כתיב ונשלמה פרים שפתינו, וכל העוסק בפרשת עולה כאלו הקריב עולה בפועל, לכן בקריאת הפרשה הוי כאלו היתה התוכחה בפועל ממש, ותכלה שנה וקללותיה, עכ"ד בקיצור, והוא דבר חדש ולימוד זכות גדול, שע"י אמירה וקריאת הקללות בתוכחה, הוי כמו שאילו היו בפועל ממש. וזה ממש היה דרכו בקודש להשפיע השפעות טובות לכלל ישראל, באמירת הקללות גרידא, שלא יצטרכו לבוא עליו בפועל ממש. (נפלאות התפא"ש אות ר"א)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ממעין השבוע

(המשכן מעמוד א)

על כן אנכי לך אני את הרשום בכתב אמת עם לבבי בפי האמת בדבריו של רש"י ז"ל, ואומר עפ"י פסוקי התורה את אשר יורוני מן השמים, כי דואי משה לא הפך דברי השי"ת ולא שחט אותם וכל חכמי לב גם הם היו בתוך אותו ההקהל, ואמר להם משה שם כל פרשת ויקהל, להודיע דרך כלל מה שצוה לו השי"ת ממלאכת המשכן, כדי לכפר על עון עגל, ואמר להם הכל כסדר כמו ששמע בסיני מפי השי"ת המשכן תחלה ואח"כ הכלים דרך כלל (פי' איזה כלים שישעו, ולא בפרטיות סדר מראות הכלים), כדי שידעו ישראל מה שיתנדבו לצורך המלאכה, אבל פרטי המלאכה ומדותם ושיעורם ומניינם ומשקלם לא הגיד להם עכשיו, עד שלמדו עמהם פרשת תרומה ששם כתובים כל פרטי המלאכה.

ואח"כ שלמדו עמהם פרשת תרומה, והתחיל בארון ושולח ומנורה ואח"כ המשכן, היה בצלאל מסופק איזו סדר נאמר לו למשה תחלה, או סדר פרשת ויקהל או סדר פרשת תרומה, כי דואי הראשונה נאמרה לו בדוקא, ומה ששינה פעם אחת היה לו כוונה מה בו, ולכן באותו פעם אמר לו בצלאל למשה סדר איזה מהם שמעת תחלה, או ויקהל או תרומה, וסיים דבריו ואמר אלא הדעת נותן שסדר פרשת ויקהל נאמר לך תחלה מפני שמנהג העולם לך הוא, לעשות תחלה את האות משיח כלים בתוכו, ואמר לו משה כן שמעתי מפי הקב"ה בסיני כמו שאתה אומר, המשכן תחלה ואח"כ כלים כמו שסדרתי בפרשת ויקהל, ואח"כ התחיל לשבת אותו, ואמר לו משה לבצלאל בצל קל היית, שנפלת בעצמך על האמת מה שאמר לי הקב"ה בסיני, כי בודאי כן צוה לי וכו', ומה שהתחלת אני עכשיו בפרשת תרומה במלאכה הכלים והתחלת בארון תחלה, יש לי בו כוונה מה ששמא היתה דעתי לגלות להם בעל פה אח"כ.

זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמר,

ופירש"י לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל, לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חוקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה. ויל"ד מה שהאומות שואלין טעם למצות פרה וכי יודעים הם טעם לכל מצות התורה מלבד פרה, ומה לשון אונאת דברים יש בזה, ואם הם שואלים למה לא נשיב להם הטעם של ר' משה הדרשן שהיא באה לכפר על חטא העגל.

קריאת פרשת פרה הק בלי טעם

יתבאר על פי מה שכתב א"ז זללה"ה בייטב פנים (פרה אות יב) לפרש הכתוב זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר, על פי מה שאמרו חז"ל (מנחות קי.) כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, וי"ל למה לא מצינו זה בשאר מצות לומר כל העוסק בתורת אתרוג או שאר מצוה כאלו עשאן ממש, והטעם בזה כי עיקר הקרבן היא המעורר הלב שהאדם מקבל על עצמו מסירות נפש לה' בעת הקרבת הקרבן, לעשות לו לעצמו ככל הנעשה בהקרבן אם היה זה לרצון לפני השי"ת, אז מקבל ה' הטוב תמורתו קרבן. וזה שאמר הכתוב (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם, מעצמיכם ממש, קרבן לה', אז מן הבהמה תקריבו וגו', ואם כן אותו מחשבה במסירות נפש יכול לקבל על עצמו גם בעת שלומד תורת העולה והחטאת, לכן נחשב זה לקרבן, מה שאין כן בשאר מצות ליכא למימר הכי, על כן העוסק אינו עולה במקום המעשה, ואם כן זה יתכן בכל הקרבנות, אבל בפרה אדומה שיש אומרים שקריאתה הוא מדאורייתא (תוס' ברכות יג. ד"ה בלשון). וכתבו גם כן בספ"ק (ש"ך עה"ת פ' חקת) שקריאתה במקום המעשה, אינו מובן טעמו למה, הלא אינו אלא לטהר אדם מטומאתו ואין בזה מסירות נפש בהקרבנות, ולכן אמר הכתוב זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר, ירצה זאת באמת חק התורה אשר צוה ה' לאמר, ר"ל שדי באמירה, עכ"ד.

ולפי זה י"ל כי השטן ואוה"ע מונין את ישראל לא על עצם קיום המצוה, אלא בזמן הזה דוקא כאשר בעוה"ז חזרי ביהמ"ק ואין לנו קרבן פסח ולא אפר פרה, ועם כל זה בני ישראל מתאספים בבתי כנסיות ובתי מדרשות ומקיימים אשר צוה ה' לאמר, לקיים מצות עשה דאורייתא של קריאת פרשת פרה אדומה, ולזה השטן ואוה"ע מונין את ישראל ושואלין מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, שאינם מבינים מהו התועלת הקריאת הפרשה בזמן הזה, הלא תכלית המצוה הוא לטהר טמאים, אבל על ידי קריאתה במקום מעשה שאינם מוין בפועל ממש, בקריאה לבד אין יטהר הטמא, לפיכך כתב בה חוקה, שזהו חקת התורה, וגזירה היא מלפני שיהיה די באמירה לבד, ואף שאין אתנו יודע מה אנו פועלין בקריאתה, הרי זה חק בלי טעם שאנו זוכים לטהרה על ידי קריאת הפרשה.

אמנם שוב התבוננתי לומר בדרך אפסר בהסבר ענין קריאת פרשת פרה אדומה בזמן הזה שאין לנו אפר פרה, ולשיטת התוס' היא דאורייתא.

בוה"ז אליהו מקריב קרבנות ומוזה אפר פרה

ויש לומר על פי מה שכתב הרמ"ע מפאנו בעשרה מאמרות (מאמר א כ ח ח"ג סכ"ג) אמרו על אליהו שהוא מקריב תמידין בבית המקדש, ואף

דברות קודש

מכ"ה מרן אדמו"ר שליט"א

ס"ג פרשת פרה (תשא) שנת תש"ע לפ"ק

נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

על פי שהוא שמם, שהרי בקדושתו עומד, ואתאי כי הא דתנינן בסוף עדיות (פ"ו מ"ז) מקריבין אף על פי שאין בית. וכתב א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' אמור) מקובלני ממוזלה"ה בעל המחבר ספר ישמח משה ותשובות השיב משה, כי פעם אחת אחר שסיים תפילת שמונה עשרה עלה בלבו להתפלל לראות הדבר הזה, ועם לבבו אמר אולי קיימא לי שעתא ואזכה לראותו, ותיכף התפלל על זה, ומילא ה' שאלתו וראה עין בעין את אליהו מלוכב בבגדי כהונה עומד ומקריב התמיד כסדרו, עכ"ל. ויודע כי ק"ז הדברי חיים זללה"ה פעם אחת בליל הסדר לפני אכילת אפיקומן, אמר בשם הישמח משה, כי גם לקראת חג הפסח אליהו הנביא מקריב הקרבן פסח בזמן הזה, ולהיות שהפסח אינו נאכל אלא למנויו (ובחסים נו.), הצדיקי הדור הן נמנין על אותו פסח, ואליהו מביא ממנה להצדיקי הדור בשר קרבן פסח שיאכלו בליל התקדש החג. ואמר, הגם שהוא בחוץ לארץ ואנחנו טמאי מתים, על כרחך שאליהו ממשיך גם אוריא דירושלים ומוזה על הצדיקים מאפר פרה קודם החג. וסיים הדברי חיים כי אצל הישמח משה בעת אכילת האפיקומן ראו בחוש שומן נוזל מפיו, ואחר סיום דבריו החל הדברי חיים בעצמו לאכול האפיקומן בהתלהבות גדול יקוד אש, עד שנדמה לכל המסובין גסם הוא אוכל קרבן פסח ממש. ובוה ביאר כ"ק מרן דו"ז זללה"ה בהגדה מהר"י ט"ב (אות כב) המאמר כל דצריך ייתי ויפסח, כי מי שהוא ראוי וזך ביותר וזכה לאכול הקרבן פסח גם בזמן הזה, אמנם בזמן הזה רק יחיד סגולה זוכים לזה, על כן אמר השתא הכא כל זה בימי גלותינו רק מועטים זוכים להיות באוריא דירושלם, אבל לשנה הבאה בארצא דישראל, כולנו נזכה לקיים מצות אכילת הפסח בפועל ממש, עכ"ד.

קריאת פרשת פרה המנה לקרבן פסח בוה"ז

ומעשה יש לומר שזהו ענין קריאת פרשת פרה בזמן הזה, ויש בה תועלת גדול שהוא מביא לידי טהרה גמורה, שכזה עושין אתערותא דלתתא לזכות שאליהו הנביא יזה אפר פרה ויטהר בזמן הזה אלו שזוכים לאכול הקרבן פסח אפילו בזמן הזה. [ועיין מה שכתב החיד"א (מדבר קדמות מערכת א אות כו) שאליהו הנביא הביא אפר פרה להאריזו ל]. והגם דלאו כל אחד זוכה למדריגה הלזו לאכול מן קרבן פסח בזמן הזה, מכל מקום מצות קריאת הפרשה נוהגת בכל אחד ואחד דלא ניתן לחלק, וע"ד שכתב א"ז זללה"ה בישמח משה (פ' שמני) על מה שאמרו חז"ל (ילקוט משלי רמז תתקמ"ד) אין טומאה בתלמידים חכמים, כי בודאי מעצם הדין ראוי להיות שהצדיקים לא יטמאו, כי אין טומאה להן

ובמיתתן נקראו חיים, אך לא ניתנה לנו להתנהג בדין זה, כי הכרעה זו מי הוא צדיק אמיתי אין דעת האנושי מקפת אותה, כי אני ה' חוקר לב בוחן כליות כתיב (ירמיה יז י), והאדם יראה לעינים, ולכן אין לנו להתנהג בזה כלל אף אם נודע לנו שהוא צדיק, כדי שלא לחלק בין צדיק לצדיק, דאין כח המובחן בדינו, ולפי זה להלכה האמת שצדיקים אין מטמאין, אבל למעשה אין לנו להתנהג כן, עכ"ד. והכי נמי בדין, אף שלא כל אחד זוכה לבחינה גדולה הלזו לאכול קרבן פסח מזמן הזה, מכל מקום מצות הקריאה נוהגת בכל אחד, כדי שהצדיקים הזוכים לאכול קרבן פסח בזמן הזה יזכו לטהרת הפרה ממש שזה מתעורר בקריאת הפרשה.

וזה שאמר זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר, רמז על המצות עשה של קריאת פרשת פרה, שחיובו מדאורייתא אפילו בזמן הזה, ותרוממו דא גזירת אורייתא, והיינו שזהו גזירה הניתנה שיהיה לכל אחד מישראל בלא שום חילוק, כדי שיזכו הצדיקים על ידי קריאת פרשת פרה אדומה לעשות בזה אתערותא דלתתא שיוכלו לאכול מן הקרבן פסח.

כל אחד יכול לזכות לקרבן פסח בוה"ז

אמנם באמת ציווי קריאת הפרשה לכל ישראל הוא, כי באמת כל אחד ואחד יוכל לזכות לזה, ועל דרך שאמרו (סנהדרין צח.) היום אם בקולו תשמעו. כי גדול כח קריאת הפרשה כמו שכתב בעבודת ישראל (לפ' פרה) שעל ידי קריאת הפרשה נטהר האדם טהרה רוחני ע"ש, ממילא על ידי קריאת הפרשה טהר גברא מכל חטא עון ופשע, ועל ידי זה יכול כל אחד לזכות להיות בהנהו חבורתא, שאליהו יזה עליהם אפר פרה ויביאם מן הקרבן פסח. אמנם לזה צריך שתהיה הקריאה כדבעי במחשבות הראויות, ובבקשה אל השי"ת וטהר לבינו לעבדך באמת, שנזכה לטהרה נכונה, לטהר את נשמתנו ולנקות את נפשינו מכל כתמי החטא, ועל ידי שיהיה לנו טהרה רוחנית, יכולים אנו לזכות לזה שיבא אליהו ויזה עלינו אפר פרה, וזה יהיה לנו הכנה דרבה לחג הפסח הבא לקראתנו לשלום, שנזכה לאכול הקרבן פסח שעל ידי אליהו הנביא, אשר רק צדיקים וקדושים זוכים לזה.

ועל דבר זה השטן ואומות העולם מונין את ישראל, כי הם רוצים להפריע את בני ישראל מקריאת הפרשה שלא יזכו לטהרת הנשמה, ועל כן הם מונין את ישראל מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, אבל באמת מונח קדושה גדולה בפרשה זו, ועל ידי קריאת פרשת פרה יכול כל אחד מישראל לזכות לטהרה נפלאה ועליונה, לטהר הנשמה מן עבירה ועון, בבחי' שנאמר וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם, ולזכות על ידי זה לאפר פרה ממש ולהקרב קרבן פסח ממש.

והשי"ת יזכינו שנזכה לטהר עצמינו לפני הקב"ה, לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, ואנו מצפים שאבינו שבשמים יקיים וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, לטהר לבבות בני ישראל לאבינו שבשמים, ונזכה לטהרת הנפש טהרת הנשמה וטהרת הגוף, ועל ידי זה נזכה ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים, השי"ת יזכינו עם כל בני ישראל לעלות לציון ברנה לביהמ"ק ולהקריב הקרבן פסח כהלכתו, ונזכה להיות דבוק בתורה ומצות, ונזכה להתרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

על חומות ירושלים

בס"ד

תושבי וויליאמסבורג יצ'ו קבלו בכבוד את שלוחי דרחמנא של הישיבה קטנה "מנסת אליהו" בעיה"ק ירושלים, המיוחד לבחורי חמד מאנשי הישוב הישן, המתנהגים ע"ד המסורה לנו מדור דור, מבלי שום שייכות והזדקקות לממשלת הכופרים.

הרה"ג ר' אברהם טורטשיץ שליט"א יבקר בבתי מדרשינו ואצל נגיד אנ"ש לטובת הישיבה, ותקוותינו שאנ"ש תושבי וויליאמסבורג יצ'ו ישתתפו בעין יפה וברוח נדיבה.

*

בכבוד ובהדרגה קבלו אנשי שלומינו את ידידינו עוז **הרה"ג רבי אלתר קויפמאן שליט"א מנהל הבית חינוך לבנות הכמח"ל** לטובת מפעל "**קמחא דפסחא**" של המוסד, במטרה לשלם להעוסקים בעבודת הקודש עוד לפני חג הפסח.

שם המוסד הקדוש "**הכמח"ל**" חקוקה בלבות אנ"ש באותיות של זהב, מסירות נפש של הורי התלמידות, ומעמיד המוסד עוד זכור לכולנו, ועדיין טבועה אצלנו אהבתו הגלו"ה של **רביה"ק בעל ברך משה זי"ע** להמוסד הנ"ל, ואין שיבולת"א "**כל מן רבינו שליט"א** הקריב דמ"ם תרתי משמע לטובת המוסד, והאחריות מוטל על כולנו לחזק ולאמן את ידי המנהל שליט"א שלא יכרה ברך ח"ו, ויזכיר לשלם כל המשכורת לצוות המוחנכים. כלנו לעזרת ה' בגיבורים.

*

לאנשי "**הוועד משמרת חומות**" הגיע השבוע זעקה גדולה מעומק לבו הטהור של **הרה"צ רבי שמעון אופק שליט"א** גם יחד עם הרה"ג לוחם מלחמות ה' **רבי חיים יוסף גאטליעב שליט"א**.

עבור המוסד הקדוש "**באר יצחק**" לאחבני יוצאי מאראקא בעיר בית שבע, אשר הגם שמוח גיסא גדלה והצליחה וגם עשתה פרי עד להפליא, במאות מאות עדרי צאן קדשים שמתחנכים על טהרת הקודש עד אין לשער, אולם המצב הגשמי של המוסד הוא גדול מנשוא ממש בלתי לסבול, והמצאות הנוראה היא שלא שלמו זה שבעה חדשים להמלמדים וכלי קודש.

רבינו הוועד קבלו על עצמם לעסוק פעולות נמרצות לבא לעזרתם, ולעורר לב אנשי שלומינו להתאמן יתר על המדה כדי דאפשר, כדי שהרה"צ רבי שמעון שליט"א יוכל לבא לביתו עוד קודם הפסח ומנהי יפה בידו להביא שמחת החג בבית המרביתי תורה שיח'.

רבותי! לא עת לחשוש, אנו פונים בזה לכל אחד ואחד מאנשי שידע את אשר לפניו, וירגיש חובת השעה להושיט יד עזרה לטובת המוסד הנ"ל.

*

בשם הנהלת "**זכרון משה**" הגנו בזה להודות להני בחורים החשובים תלמידי הישיבות ד'סאטמאר, שהלכו וקצבו מעות בעצמם יום הפורים לטובת המוסדות הק' על טהרת הקודש בארה"ק, שנתקבץ ב"ה סכום גדול, שגורם לשמחת החג אצל הרבה מנהלים של המוסדות הק' שיקבלו בע"ה תמיכה יפה לטובת המוסד.

כעת נעשו הכנות גדולות ומרובות אצל ראשי העסקים לקראת המגבית הגדולה שיערך ברצו"ה לקראת יומא הדילולא רבתי של **רביה"ק בעל ברך משה זי"ע**, ביום כ"ו ניסן הבעל"ט, אשר הקופה הק' נקראת על שמו.

הכונן!

*

קול מלחמה במזנוח!

לאור המאורע הנוראה אשר בעוה"ה הטומאה נעצה צפרניה בעיר בני ברק, כאשר ביישיבת פאנאוויטש קבלו בכבוד את אחד מראשי ממשלת המינים ימ"ש, וחלקו כבוד לרשעים, וגם נתקבל בכבוד אצל אחד מראשי ומנהיגי, או לנו שכן עלתה לנו בימינו.

התוצאות הנוראות של התחברות לרשעים והזדקקות לממשלת המינים מראה אותות!

אחינו בני ישראל בארה"ק יצאו למערכה גדולה להביע צערה וכאבה, ולמחות ביד עושה פשע, ולהסיר בזה חרון אף ה' מירשאל.

ראשי המערכה פנו לרבינו הוועד בבקשה נמרצה לבא לעזרתם ולסייע בהוצאות המערכה.

אנשי שלומינו! מי לה' אלי, האחיז יצאו מלחמה ואתם תשובו פה! חלק היוצאים מלחמה וחלק היושבים על הכלים!

*

ברוכים הבאים בשם ה'.

בכבוד מקבילים אנ"ש תושבי וויליאמסבורג יצ'ו הני שלוחי דרחמנא **הרה"ג ר' מאיר העללער שליט"א** ו"**בשיבת רמ"א, והרה"ג ר' צבי סרוטא שליט"א** ו"**ר"מ בשיבה גדולה רמ"א**, שבאו לטובת "**קהל אנשי ירושלים**" העומד בנשיאות הגאון הצדיק רבי שמעון יצחק שלעזינגער שליט"א, רב הקהילה ומו"ץ בהעדה החרדית.

צנצנולי הלכה

בירורי הלכות, נערך ונסדר ע"י מערכת "בית וועד לחכמים" ש"י מבצר הכוללים קרית יואל והיו למראה עיניו של הגה"צ זומ"ץ קרית יואל שליט"א
להערות והארות: 845 662 4936 או ע"י הפקס: 845 781 7213

בענין הסרת אבק מן הבגד בשבת (ב)

(א) כבר נתבאר בדברינו שבגד שנתלכלך מאבק אסור לנקותו בשבת ודוקא בשני תנאים הללו, (א) שהוא בגד שחור או מונקעל"ע קאלי"ד, (ב) שנתלכלך מאבק הרבה עד שמקפיד ע"ז שלא ילבישו בלא ניעור. (ב) אבל בגד לבן או ליכטיג"ע קאלי"ד מותר לנקותו מהאבק הנדבק עליו, וע"כ העמ"ד או ווייס"ע שירצ"ל שנפל על הקרקע ונעשה שטויב, מותר לנעורו אע"פ שמקפיד על זה שלא ללובו בלא ניעור [שבין] שהאבק אין ניכר עליו כ"כ, אין הניעור נחשב ככיוס"ל].

(ג) וכן הדין בבגד שחור כשאינו מקפיד עליו, כגון שהבקושיטשע שלו נתלכלך בקצוה מנעט, ואינו מקפיד ע"ז, מותר לנקותו.

(ד) בכל האופנים שמותר לנקותו יש ליהדר שלא לנקות עם בארש"ט, משום עובדא דחול וזילותא דשבת, אלא ינקו בבגד או בידיו.

(ה) ובגד שחור או מונקעל"ע קאלי"ד שנעשה שטויב באופן שמקפיד ע"ז מללובו בלא ניקוי, אסור לנעורו וכמו שנתבאר פרטי הדין בשבוע העל"ט, אמנם דוקא כשנתלכלך משטויב"ב או פאדער"ב וכדומה שבטבע מתדבקים מאוד אל הבגד, אבל אם נפל נוצות על הבגד מותר לנעור"א ע"פ שמקפיד עליו לנעור"ל. כי אינם ברעקלעך כ"כ אל הבגד משום שאין תחובים בתוך נקבי הבגד, וע"כ אינו דומה לכיוס"ל. (ו) ולפי"ז אם נפל ברעקלעך מהחלה על הבגד וכדומה, שאין מתדבקים כ"כ אל הבגד, מותר לנעור"ל.

(ז) וע"כ מותר לכבד קארפע"ט עם בענע"ם בקל [אע"פ שהקארפע"ט הוא בגד הוא מונקעל"ע קאלי"ד] כיון שהלכלוך שנוכח אינו דבוק כ"כ להקארפע"ט, אבל אסור לכבד הקארפע"ט בחוץ גדול להסיר האבק שבתוכו [ואם הקארפע"ט הוא ליכטיג"ע קאלי"ד, מותר וכו'].

(ח) וע"כ אסור להשתמש בשבת עם קארפע"ט סוויפער" [אין שאינו עובד ע"י עלעקטערי"ק] משום שכלי זה מונקה קארפע"ט בחוץ ומסיר גם האבק והפער שנבלע בתוך הקארפע"ט, ואף בקארפע"ט שיש לו ליכטיג"ע קאלי"ד, וכן באופן שיש בו רק קצת אבק שאינו מקפיד עליו, שבאופנים אלו מותר לנעור בגד מאבק, מ"מ מובאר באחרונים הרבה טעמים שאין להשתמש עם הקארפע"ט סוויפער" בשבת כלל.

(ט) כתב המשנה ברורה בזה"ל "טוב ליהדר כשבא שחית בשבת לבית המדרש, להניח כובע במקום שימור כדי שלא יפלו לארץ ויעלו אבק עליהם ויבא לחילול שבת" עכ"ל. וכן במונעט טוב ליהדר כשנכנסו הרעשוואלק"ע על הענע"ל שיתנו במקום מיוחד כדי שלא יפלו והתדבק עליו אבק, וכן אשה שרוצית לפור קאנפערשא"ן צוקע"ר על איזה מאכל טוב שתוהר ותלביש שירצ"ל וכדומה כדי שלא יתלכלך בגדה.

(י) ומה שנתבאר שאסור לנעור בגד שחור מן האבק זה דוקא בבגד אבל מנעלים או שאר בגד מעור מותר לנעורם שנתלכלך עליהם, וכן מותר לקרנם עם סטרוטט וכ"כ בדיו להעביר האבק, אבל אסור לשפשף כדי שיצאנה וכ"כ שאין לעשות כן עם בארש"ט".

(א) נתבאר בשבוע העל"ט.

(ב) גם זה נתבאר שם.

(ג) כ"כ התפארת ישראל (בכלכלת השבת מלאכת מלבן) בשם היערות דבש שנהגו להחמיר בזה, וכתב הטעם משום עוברין דחול דטריחא ל"י מילתא ומיחזי כמתקן מנא, והובא במשנ"ב (סי' ש"ב ס"א בה"ל ד"ה ועיין). והגה"צ הדומ"ץ שליט"א ציין לספר הוללות שמאל (מלאכת מלבן סי' ל"ז אות ד') שהחמיר יותר מזה, וכתב בזה"ל "אם עושה באמת ע"י כל המתקן לכן הנקרא בארש"ט או ע"י מכבדת וכיוצא" המתקן לכן, דרשנו עושה מעשה הליבון בהבגד עצמו, אולי יש בזה אפילו חיוב חטאת אפילו אינו מקפיד כיון דהיה עכ"פ פסיק רישא דניחא ליה" עכ"ל (הוא סובר כשטת המע"ט שחורא בדברינו בשבוע העל"ט בחזרה ה', וע"כ מ"ש ע"ז).

(ד) רמ"א (סי' ש"ב ס"א), ואף שהמג"א (סק"ד) הביא הספר הזכונות אסור והועתק בכמה אחרונים (א"ר תר"ש וחי"א ועוד) מ"מ התניא השמיטו [אף שלעולם מעתיק דברי המג"א וכן במשנ"ב (סק"ד) כתב להחמיר וביאר בשעה"צ (סק"ט) שמפך על הגר"א בזה ע"ש.

(ה) משנ"ב (הג"ל) וכו' מסתימת שאר אחרונים [אכן בערוך השלח סיפ"ט כתב להחמיר במקפיד וכן מצד התהליך סק"ד].

(ו) טעם זה כתב הלבוש (סוף סיפ"א) הובא בתניא (סי' ס') ומשנ"ב (סק"ד).

(ז) ודוקא ברעקלעך מחלה שהם גסים אבל פירורים שדיקן כ"כ כמו אבק ועפר יש בהם איסור ניעור עפ"י פרטי הדינים המבוארים לעיל. ולענין דענדראפ"ס תלוי ג"כ בזה, שאם הם גסים שאין נכנסין תוך נקבי הבגד מותר לנעורם, אבל אם הם דקים נכנסים תוך נקבי הבגד דינו כמבואר לעיל [ואולי יש לחלק בין טיש בבקושיטשע שאין מתדבק בו כ"כ לבין רעקל שמתדבק יותר וז"ל ע"ז].

(ח) אם נדבק על הקארפע"ט הרבה אבק שמקפיד עליו. ואף שכתבנו בהערה ג' שאין להסיר האבק עם בארש"ט משום זילותא דשבת, י"ל שהבעיות"ם נעשה בעיקר לכבד קרקע העשויה מעצים ואבנים ולא קארפע"ט, וע"כ ליכא זילותא דשבת כ"כ דרד"ק (ווע"ז מ"ש בזה בשו"ת שרגא המאיר ח"ב סי' ס"ד).

(ט) שו"ת מנחת יצחק (ח"ה סי' ל"ט) חלקת יעקב (בדפוס חדש באר"ח סי' ק"ס) קנין תורה (ח"ג סי' ל"ט) באר משה (ח"א סי' ל"ב) שרגא המאיר (ח"ב סי' ס"ד) מחזה אליהו (סי' מ"ד) ונוכרי כאן קצת מן הטעמים שמבואר בדבריהם. (י) והיו זילותא דשבת כמ"ש לעיל בהערה ג' שאף במקום שחומר ניעור לא הותר לעשותו עם בארש"ט וכ"כ בזה שהוא כלי הוללות לזה. (2) דהקארפע"ט סוויפער תולש הרבה חוטי"ן מהקארפע"ט, ויש בזה חשש סחירה שהקארפע"ט מחובר לבית, ואף בקארפע"ט שאינו מחובר יש לחוש משום סחירה כלי (ע' ורמ"א סי' של"ז סי' ו' וש' שחששו שיש לחוש בזה גם משום מכה בפטיש כמו הלוטק יבולת, (3) משום חשש מוקצה, שהקארפע"ט סוויפער נעשה בסיוע להשמי"ץ המונח בו מער"ש ונפ"ר"ר אינו שופכו אלא מפעם לפעם, ואף כשהוא נקי בבניית השבת, מ"מ כשהשתמש בו פעם ראשון נתמלא משהו ואח"כ כשמתלכלך כל היום הוי טלול כל הצד, ואף שיש לזון בקצת טעמים שהזכרנו, מ"מ למעשה הסכמת הרבנים הג"ל הם לאסור. (ווע"ז בספר שער מצויים בהלכה סי' פ' ס"ק ס"ח ובקו"א שם מה שכתב בענין זה).

(י) בס"ק.

(יא) בדבור מותר אפילו לשכשכו בתוך מים וכמבואר בשו"ע (סי' ש"ב סיפ"ט) כ"ש שליכא איסור ניעור. וכ"כ בערוך השלח (סי' ש"ב סיפ"ט) דמותר להסיר האבק בידו אבל אסור לצחצח, וכ"כ לאסור חצצח המנעלים בחיי אדם בספרו זכור תורת משה (סי' ל"ט סיפ"ט). ולא נתבאר בדבריהם המקור לאיסור לצחצח המנעלים בלי שמן, אבל מצוינו כיצא בזה בשו"ע (סי' ש"ב סיפ"ט) דאסור לשפשף בגדים כשמתקין לצחצח, [ועוד נתבאר במג"א (סי' ש"ב סי' ט"ז) דאסור להצחיר כלי זכוכית ע"י"ש ואכמ"ל], והגה"צ הדומ"ץ שליט"א ציין שכדברינו זה נתבאר ג"כ בשו"ת יד יצחק (ח"ג סי' רל"א) אלא שפסיים דבריו מסיים שאף שספסא נראה דמותר להסיר האבק כשאינו מקפיד לצחצח, אך עכ"כ כל ירא שמים ירחק מזה דוק העושה כן אין לנעור בו ע"י"ש הובא דבריו בשו"ת חלק לוי (סי' צ"ט), עיי"ש.